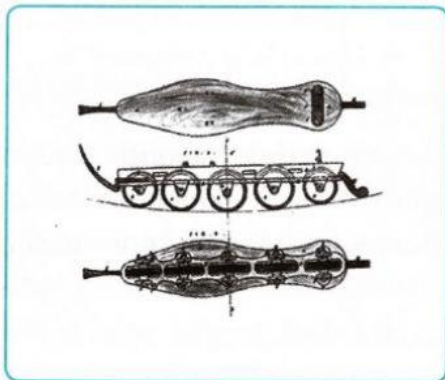

Riedučių istorija

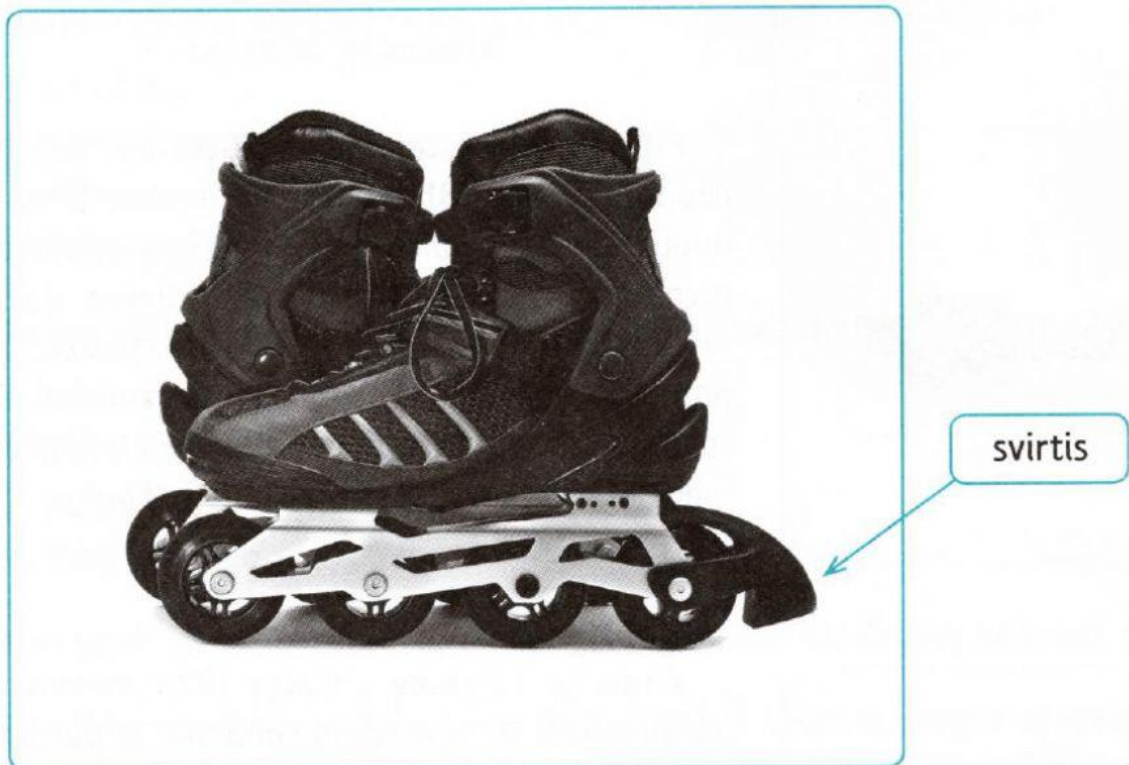
Prancūzijoje ratukinės pačiūžos pirmą kartą užpatentuotos 1819 metais. Patentas buvo išduotas ponui Petibledinui. Riedučių konstrukcija atrodė taip: medinis puspadis, odiniais diržais tvirtinamas bato apačioje. Prie puspadžio viena eile pritaisyti du, trys ar keturi ratukai. Ratukams gaminti būdavo naudojamos kelių rūšių medžiagos – varis, medis, dramblio kaulas.

Anglijoje ratukinę pačiūžą 1823 metais užpatentavo R. J. Tyersas iš Londono, ją pavadino „Rolito“. Riedutis turėjo penkis ratukus, viena eile pritvirtintus bato arba aulinuko apačioje. Tokios konstrukcijos riedučiai nemanevringi. Jais paprasčiausia čiuožti tiesiai.

1863 metais amerikietis J. Plimptonas sukūrė daug spartesnių ir manevringesnių riedučių porą nei visa, kas buvo sukonstruota iki tol. Plimptono riedučiai turėjo dvi lygiagrečias ratukų eiles: vieną porą po priekine bato dalimi, o kitą – po kulnu. Ratukai buvo pagaminti iš kietmedžio ir sumontuoti ant guminės spyruokliuojančios pakabos, tad riedutininkas nesunkiai galėjo atlikti įvairius manevrus – nesustodamas apsisukti ir riedėti atbulas. Tai buvo pirmasis tikras šiuolaikinių keturračių riedučių prototipas.

1993 metais išrastas riedučio stabdis. Riedutininkui norint stabdyti tereikia tik ištiesti koją, tuomet pastumiama svirtis, sujungta su slankiuoju stabdžiu. Stabdys pasiekia žemę ir riedutis sustoja. Išradus naująją stabdžio konstrukciją riedėti tapo saugiau. Dabar riedučiams gaminti naudojami įvairių metalų lydiniai ir naujosios kartos plastikai, tad gamintojams riedučius pavyko gerokai palengvinti. Jie išliko tvirti ir patvarūs.

Parengta pagal *Riedučių istorija*

Ž *patentuoti – patvirtinti išradimą dokumentu*
manevringas – galintis paslankiai judėti visomis kryptimis
manevras – greičio, krypties ir kurso keitimas
prototipas – pirminis, ankstyviausias tam tikros rūšies daiktas
svirtis – stabdžių dalis

ATSAKYK Į KLAUSIMUS IR ATLIK UŽDUOTIS (remkis tekstu)

1. Kaip atrodė pirmą kartą užpatentuotos ratukinės pačiūžos? Pažymėk visus teisingus atsakymus.

☐	medinis puspadis, odiniais diržais tvirtinamas bato apačioje
☐	dviem eilėmis pritaisyti trys, keturi ar penki ratukai
☐	viena eile pritaisyti du, trys ar keturi ratukai
☐	ratukai pagaminti iš vario, medžio, dramblio kaulo
☐	ratukai pagaminti iš įvairių metalų lydinių
☐	sumontuoti ant guminės spyruokliuojančios pakabos

2. Keliomis eilėmis buvo išdėstyti „Rolito“ riedučių ratukai? Kuo buvo nepatogūs šie riedučiai?

3. Kuo J. Plimptono riedučiai buvo pranašesni už ankstesnius? Parašyk bent du skirtumus.

1.

2.

4. Kuris riedučių kūrėjas sukūrė dabartinių keturračių riedučių prototipą??

- A. Petibledinas.
- B. Rolitas.
- C. J. Plimptonas.
- D. R. J. Tyersas.

5. Kas, kada, ką sukūrė riedučių istorijoje? Sujunk.

Kas?
Petibledinas iš Prancūzijos
R. J. Tyersas iš Anglijos
J. Plimptonas iš JAV

Kada?
1863 metais
1823 metais
1819 metais

Ką sukūrė?
atrado būdą, kad riedučiai taptų daug spartesni ir manevringesni
pačiūžą su penkiais ratukais, ją pavadino „Rolito“
pirmą kartą užpatentavo ratukines pačiūžas

6.

Kaip atrodė ir iš ko buvo gaminamos pirmosios ratukinės pačiūžos, o iš ko – dabartiniai riedučiai?

1

pirmosios
ratukinės
pačiūžos

2

dabartiniai
riedučiai

gaminama iš
plastiko, įvairių
metalo lydinių

išrastas riedučio
stabdis

viena ratukų eilė
pritvirtinta prie
medinio
pusbačio

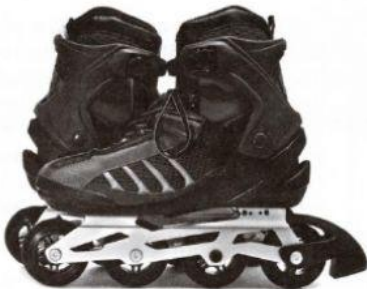
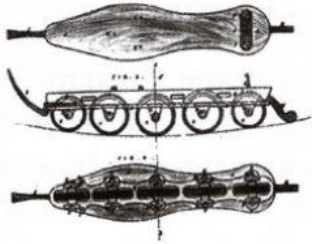
bato apačioje
pritvirtinti
odiniai diržai

stabdoma
ištiesiant koją ir
pastumiant svirtį

ratukai
gaminami iš
vario, medžio ar
dramblio kaulo

6.

Sužymėk riedučius eilės tvarka nuo naujausių iki seniausių.

6.

Ar norėtum išbandyti kuriuos nors iš šių riedučių. Paaiškink, kodėl taip manai.
